

Rakouské východní Euroregiony, sít' s budoucností

Hannes Schaffer

"Euregia" (Euroregiony), jako informační prostředky na principu "Informačních kotoučů pro přeshraniční spolupráci obcí, měst a okresů" se v posledních letech rychle rozvíjejí. Hlavně na území vnější hranice Evropské unie vzniklo množství nových Evropských regionů, čím se má zabezpečit harmonizace přeshraničního rozvoje. Rakousko je taky zahrnuto - existuje několik "Euregií", které se v posledních letech zformovaly nebo jsou právě připravují.

Rakouské východní "Euregia" - aktuální stav

Euroregion Bavorský les/Český les je nejstarším rakouským východním Euregiem. Již v roce 1994 bylo na rakouské straně vytvořeno sdružení pozůstávající ze tří sekcí. Dnes pozůstává Euregio přibližně ze 109 obcí Mühlviertelu, 83 bavorských a 84 českých obcí s pobočkami ve Freistadtu (A), Klatovech (ČR) a Freyungu (D). Od roku 1996 se v oblasti Euregia uskutečnilo 62 velkých přeshraničních projektů s celkovými náklady přibližně 120 milionů šilinků. Tematicky jsou projekty Euregia rozdílné a rozprostírají se od oblasti revitalizace schwarzenbergovských splavů až po podporu interkulturní hotelové školy nebo podpoře vzhledu krajiny Bavorský les/Český les.

Manažment Weinviertel připravuje od února 1998 Euroregion "Waldviertel - Střední jižní Čechy", který by měl být založen na jaře v roce 2000. V současnosti je již zajištěné včlenění do Evropské platformy "Pro Waldviertel" a rozšíření již existujícího pracovního prostředí o přeshraniční aspekty. Na české straně se již jednalo se zástupci regionálních rozvojových agentur, místními zastupitelstvími, hospodářskými komorami a

zástupci obcí Jindřichův Hradec, Jihlava, Pelhřimov, Tábor a České Budějovice. Hranice Euroregionu ještě nejsou pevně stanoveny. Přeshraniční projekty INTERREG II v oblasti hospodářství, např. "Hranice přesahující školení rakousko-českých odborných exportních pracovníků", "Hospodářství sítě Waldviertel a Jižní Čechy", "Přeshraniční hospodářský rozvoj", "Přeshraniční rozvoj rybníčního hospodářství", "Výměny know how na téma tvorba politiky kvalifikace a pracovního trhu" a "Určení cílů manažmentu" existují již delší dobu.

Od roku 1997 se nepřetržitě pracuje na vytvoření "Euregia" v oblasti Weinviertel, Západní Slovensko a Jižní Morava. Od podzimu 1998 existuje servisní místo "Euregia", kterého úkolem je být místem odpovědným za informace a přeshraniční projekty. Od začátku roku 1999 existuje spolu s Fondem mikroprojektů "Euregia" vlastní nástroj na nebyrokratickou podporu nových a inovativních přeshraničních impulsů. Tento fond je k dispozici všem iniciativám a organizacím ve Weinviertelu. Taktéž na Jižní Moravě existuje Fond pro mikroprojekty, který podporuje přeshraniční aktivity.

Realizovalo se již několik společných projektů spolu s českými a slovenskými sousedy, např. "Jantarová cesta" nebo téma "Liechtensteinové". Pro "Euregio" je ale rozhodující vybudování stabilní sítě regionálních partnerů. Na tento účel zřízené kontaktní sítě v oblastech "region, hospodářství, podnik, zemědělství", jakož i "životné prostředí a energie", které spájí více než 80 organizací regionu.

V současnosti se pokoušíme o vytvoření samostatného multifunkčního "Euregio centra". Zde by

se mněli uskutečňovat podniky a semináře, výstavy a odborné konference. Toto centrum kontaktů mezi východem a západem by mělo být v budoucím těžiskovém programu důležitou součástí pro příhraniční oblast Dolního Rakouska.

Již v roce 1992 byla v Burgenlandu a Maďarsku založena přeshraniční regionální rada. Na tomto základě byl v říjnu 1999 vytvořen EUREGIO Západ/Nyugat PANNONIA mezi spolkovým státem Burgenland a maďarskými župami Zala, Győr-Moson-Sopron a Vas, jakož i mezi městy Szombathely, Győr a Sopron. Celkově bylo zřízeno osm pracovních skupin ke všem hospodářsky a společensky relevantním tématům. Úlohou pracovních skupin je sloužit v budoucnu jako hovorci a zástupci při přípravě a realizaci společných programů a projektů EU. Úlohou "Euregia" je realizace následujících hlavních projektů:

- Vytvoření konceptu rozvoje krajiny pro oblast severní Burgenland/Győr-Moson-Sopron/hraničící regiony (Vídeň, Dolní Rakousko, Budapešť).
- Vytvoření konceptu rozvoje krajiny pro oblast jižní Burgenland / Vas / Zala / hraničící regiony (východní Štajersko, Slovinsko, Budapešť).
- Tvorba vyšší dopravní sítě s přihlédnutím na regionální hospodářský vliv a připojení na vyšší evropské a mezinárodní sítě (cesty a dráhy).

Na pohraničním území mezi Štajerskem a Slovinskem přebíhají intenzivní přípravné práce na vytvoření "Euregio". Území "Euregia" by se mělo shodovat s územími Interreg III a územím podpory PHARE CBC. Ohraničení území na slovinské straně ještě není stanoveno. Vývoj v Slovinsku se prodloužil kvůli schvalování nového zákona o rozvoji regionu (červen 1999). Z právního hlediska by měla tvořit základ pro spolupráci privátně právní smlouva o spolupráci mezi sdružením EUREGIO Štajersko (již existuje) a Slovinskem.

Proč EUREGIO?

Právě na východních hranicích Evropské unie je potřeba překonávat mnoho bariér. Kromě jazyka jsou to taky ještě stále trvající rozdíly v politických systémech a struktuře správ. Všechny tyto bariéry komplikují spolupráci. Největší překážkou je ještě stále hranice existující v myšlení lidí, kterou je nutné pomalu a s námahou odstraňovat.

Vzájemná důvěra jako jeden z nejdůležitějších předpokladů přeshraniční spolupráce vzniká jen

velmi pomalu a je nevyhnutné upevnit ji množstvím malých a nenápadných aktivit. "Euregia" zastupují v tomto procesu důležitou roli tím, že plní nevyhnutné úkoly:

- Euregia vytvářejí "duchovní" infrastrukturu nutnou pro přeshraniční spolupráci. V první řadě jsou lobbisty pro příhraniční oblast, kterou vylepšují osvětou a reklamou
- "Euregia" pracují na principu informačních kotoučů také za hranicemi. Informují o tom, co sousedé myslí a co plánují, čím ulehčují koordinaci regionálního rozvoje v oblasti
- Organizováním společných akcí poskytují "Euregia" možnost osobních střetání.
- Poskytováním pomoci při překladech, kontaktech a know-how jsou "Euregia" schopné překonat počáteční těžkosti přeshraničních projektů. V společných pracovních skupinách k tématům kultura, hospodářství, zemědělství, turistika nebo ochrana životního prostředí se připravují společné iniciativy.
- "Euregia" tvoří minimální míru propojení pro přeshraniční struktury. Jejich struktury jsou vypracovány natrvalo a měly by sloužit jako záchranní kolo při ještě stále neuzavřeném procesu dělení administrativních kompetencí v sousedních krajinách na východě.

V minulosti se zakládáním "Euregio" sledoval hlavně jeden cíl - zvládnutí společných programů regionálního rozvoje harmonizací správních aktivit a zintenzivněním vystupování navenek. Od začátku 90. let se do popředí dostal další motiv pro slabě rozvinuté regiony: "Euregia" by měly podporovat příhraniční oblasti z obou stran hranice při nabývání podpůrných prostředků Evropské unie určených pro přeshraniční spolupráci, hlavně z programů INTERREG a PHARE. Institucionalizované struktury spolupráce umožňují profesionálnější přípravu a harmonizaci návrhů projektů a mohou i samy vystupovat jako nositelky projektů a zajistit jejich realizaci.

Rakouské východní Euregia, síť s budoucností?

Komise Evropské unie přiřadila vybudování a dalšímu rozvoji struktur přeshraniční spolupráce důležitou pozici. "Euregia" jsou přitom důležité jako společné struktury manažmentu na realizaci chodu přeshraničních programů INTERREG III a PHARE-CBC.

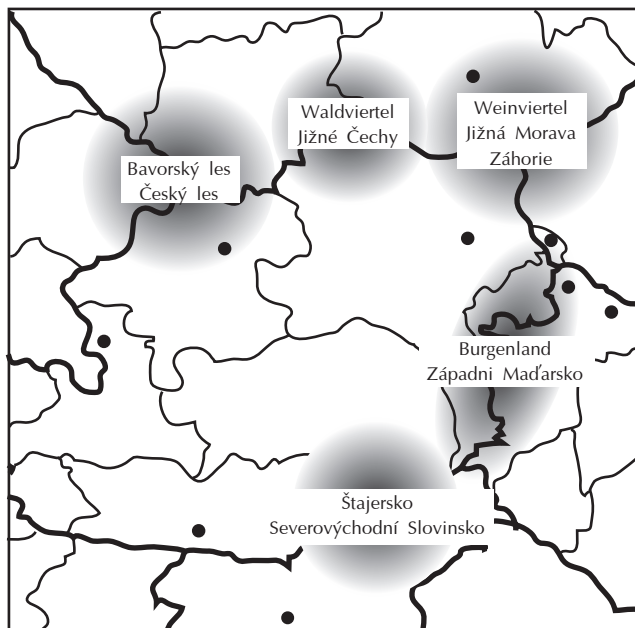

- Každodenní práce spolupracovníků "Euregia" je obvykle složitá a vyznačuje se všemi problémy spojenými s detailem. Například je složité zharmonizovat jednotlivé podpůrné programy (INTERREG a PHARE CBC). Taktéž koordinace pracovních skupin "Euregia" vyžaduje mnoho starostlivosti, ale pro vytváření společných projektů je nevyhnutná. Nedostatek hraničních přechodů a časově náročné celní kontroly způsobeny stavem na vnějších hranicích Evropské unie komplikují každodenní život
- Často spolupracují sféry s různými kompetencemi. Proto je velmi důležitá nepřetržitá výměna zkušeností se strukturami organizací v oblasti východních "Euregií"
- Lidé se mohou učit od jiných - zajímavé projekty je možné uskutečnit všude
- Společný hlas všech východních "Euregií" může dostat potřebu přeshraniční spolupráce v rámci Evropské unie rychleji do povědomí.

"Spolu a ne sám", toto heslo proto platí i pro "Euregia". Jen tak mohou úspěšně realizovat své úkoly - které stále narůstají a stávají se stále komplexnějšími. Síť rakouských východních "Euregií" by mohla poskytnout dobré služby interní organizaci "Euregia", při harmonizaci pracovních programů, anebo při informaci o možnostech a vyhlídkách v následující programové periodě Evropské unie 2000 až 2006.

První kongres rakouských východních "Euregií", který se uskutečnil na podzim 99 v Poysdorfu z podnětu Úřadu vlády Dolního Rakouska ve spolupráci s Úřadem spolkového kanceláře, Manažmentem Weinviertel a MECCA Environmental Consulting, byl velice slibným úvodním setkáním.

Prehľad Rakúskych východných Euregio

KONTAKT:

Dr. Hannes Schaffer
 MECCA Environmental Consulting
 A-1070 Wien, Lindengasse 61/1/VIII
 Tel. & Fax: +43/1/526 51 88
 office@mecca-consulting.at